

初 级 中 学

俄 语 第 五 册
教 学 参 考 书

人 民 教 育 出 版 社

(京)新登字 113 号

初 级 中 学

**俄 语 第 五 册
教 学 参 考 书**

哈尔滨师范大学外语系
中学俄语教参编写组编

人 民 教 育 出 版 社 出 版

黑龙江省新闻出版局重印
黑龙江省新华书店发行
黑龙江新华印刷厂印装

开本787×1092 1/32 印张4.25 字数 86,000

1990 年 11 月第 1 版 1992 年 4 月黑龙江第 2 次印刷

印数 3,285—5,791

ISBN 7-107-00372-0/G·575(课) 定价: 0.90元

附 记

根据国家教育委员会颁发的《全日制中学俄语教学大纲》，我们于1987年将初级中学和高级中学俄语课本的教学内容作了调整。《教学参考书》当时未作变动，曾补加“使用说明”继续发行。1990年3月，国家教委下发了《现行普通高中教学计划的调整意见》。这次再版，我们就是根据上述《调整意见》，对初中和高中俄语教学参考书作了相应的变更，与调整后的课本配套使用，特此说明。

人民教育出版社

外语室俄语组

1990年10月

目 录

前 言.....	I
第 一 课.....	1
第 二 课.....	12
第 三 课.....	20
第 四 课.....	32
第 五 课.....	44
第 六 课.....	53
第 七 课.....	64
第 八 课.....	74
第 九 课.....	84
第 十 课.....	96
第十一课.....	109
第十二课.....	123

第 一 课

教 学 要 求

1. 复习形容词、代词(物主代词、指示代词、疑问代词 *чей, какой*) 单数各格,复习定向和不定向运动动词,能够熟练掌握,准确运用。
2. 掌握课文语言材料,朗读流利,语调正确。能准确回答练习 12 的问题。
3. 记住本课生词,重点掌握 *приехать, научиться, снять, раздеться* 的用法。
4. 记住 *тепло, приятно, бултых* 的词汇意义,弄清它们用作谓语的句法功能。

参 考 资 料

1. 带前缀的运动动词在本册《教参》第一课已列表说明,现补充如下(见下页表格)。
2. 几个句子的说明
 - 1) *Лето у нас очень тёплое, и ребята почти каждый день ходят на реку плавать.*
这是一个用 *и* 连接的并列复合句,第一分句中的主语是 *лето*, 谓语是 *тёплое*。第二分句中不定向运动动词 *ходят*

前 缀	动 词	前 缀	动 词
в-(во-) 由外向里 的运动	вбежать } 跑进 вбегать } въехать } 乘车进 въезжать } ввезти } 运进 ввозить }	вы- 由里向外 的运动	выбежать } 跑出 выбегать } выехать } 乘车出 выезжать } вывезти } 运出 вывозить }
при- 来到,到达	приехать } (乘车 приезжать } 等)来 привести } 送到, приводить } 领到	у- 离开	уехать } (乘车等) уезжать } 离开 увести } 领出 уводить }
под-(подо-) 接近	подбежать } 跑近 подбегать } подплыть } 游近 подплывать } подъехать } 驶近 подъезжать }	от-(ото-) 离开	отойти } 从…… отходить } 走开 отбежать } 从…… отбегать } 跑开 отплыть } 从…… отплывать } 游开 отъехать } 乘车离 отъезжать } 开……
про 在某物旁 经过、穿 过, 经过 一定距离 за 顺便的行为	проехать } 驶过 проезжать } зайти } 顺便去 заходить } забежать } 顺便跑 забегать } (去) занести } 顺便带 заносить }	по-	пойти=начать идти 加定向动词和 不定向动词都构成完 成体与定向动词构成 完成体表示开始, 如: поехать, побежать поплыть, полететь 与不定向动词构成完 成体表示“动作进行 一定时间”, 如: походить“走一会 儿”, поплавать, побегать。

作谓语,表示多次往返。плавать 是它的目的状语。

на реку — в реку 的区别:

这两个词组都表示往河里去。на реку 是泛指方向,可能是“往河的方向走过去”,也可能是“到河边”,或“到河里”,而 в реку 方向是河,目的地也是河,具体指“去河里”。除此,на реку 还可表示河边。如第一句 ходят на реку плавать 中如果无 плавать 可能指“河边”,或是“只朝河的方向走”,有 плавать 则指“去河里游泳”。又如: Серёжа с ребятами пришёл на реку. 一句只能用 на, 因为他并没进河里。而后两句中的 боялся войти в реку, и бултых в реку 都是具体指“进河里”,所以用前置词 в。

2) К нам в этом году приехал новый ученик — Серёжа.

Ученик 是 Серёжа 的同位语,用“—”表示强调,在句中一起作主语,к нам 是补语,в этом году 是时间状语,приехал 是谓语。

3) — Я с вами на реку пойду, можно? Я хочу научиться плавать.

на реку пойду 是指去河的方向,亦即河边,运动动词之后多为 на реку。

хочу научиться 是动词合成谓语,плавать 是其补语,这时动词不定式往往可以用由相应的名词表示的补语来代替,如: хочу научиться плаванию。如果谓语是运动动词,则不定式为目的状语。如前句 ходят плавать。

4) Серёжа тоже разделся, но всё сидел на берегу

и боялся войти в реку. 这是一个简单句。主语 Серёжа 带有三个同等谓语: разделся, сидел и боялся. войти 是 боялся 的补语。

всё [副]<口语> 总是,老是;还,仍然

指动作持续性,反复性。在句中作行为方式状语,回答 как? 的问题。如:

Ленин уже ушёл в дом, а мальчик всё сидит перед домом. (列宁已经进屋了,而小男孩仍然坐在屋前。)

5) Но вот однажды, когда ребята плавали в реке, а Серёжа, как всегда, сидел на берегу, пошёл дождь.

这是一个带时间从句的主从复合句。主句是 но вот однажды пошёл дождь, однажды 后是用连接词 когда 连接的时间从句,用来加确主句中 однажды 所表示的时间状语,进一步确切什么时候。

когда 连接的时间从句又是并列复合句。前一分句中的主语是 ребята,后一分句中主语是 Серёжа,前一分句的谓语是 плавали,后一分句谓语是 сидел. как всегда 是插入语。

вот 是引起注意的指示语气词,强调后面的词的内容,意思是“就是”,“正是”,如:

Вот вы-то мне и нужны. (我找的就是您。)

6) — Серёжа, иди к нам. В реке тепло и приятно. Не бойся. Смелее.

第一句中 Серёжа 是呼语, иди 是单数第二人称命令式,作谓语。第二个句子是无人称句, тепло, приятно 作谓

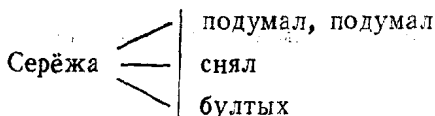
语, в реке 是地点状语。

Не бойся 是省略了主语的不完全句。не бойся 用单数第二人称命令式作谓语。

Смелее 是副词 смело 的比较级, 是省略了主要成分的不完全句。

7) Серёжа подумал, подумал, а потом снял рубашку, брюки, туфли — и бултых в реку.

这是一个简单句, 主语后边有三个同等谓语, 即:

подумал, подумал 这是用重复同一动词的方法构成动词简单谓语的复杂化形式。这个句子是表示动作的持续过程, 强调动作发出者的犹豫不决。

и 前的破折号“—”是由于第三个谓语 бултых 和前边两个谓语在意义上形成突然的转折或突然的结果。如: Я спешу туда ж — а там уже весь город. (我匆忙往那里去——而全城的人已经到了那里。)

бултых 拟声词做谓语, 参看《生词和例句》部分。

3. 生词和例句

1) приезжать [未] (乘车、船等)来到, 到达

приехать [完]

运动动词 ехать 加前缀 при- 表示“乘车来到, 到达”之意。

на чём

~ на поезде, ~ на метро, ~ на троллейбусе,

~ на автобусе, ~ на пороходе, ~ на велосипеде

чем

~ автобусом (поездом)

куда

~ в школу, ~ на завод, ~ в Харбин, ~ на
почту

Мы приехали в кино до начала сеанса. (我们在
开演前来到电影院。)

Приезжайте к нам в гости почаще. (请常到我们
这儿来做客。)

Каждый год в Пекин приезжают учиться много
иностранных студентов. (每年都有很多外国大学生到北
京来学习。)

2) учиться [未] 学习, 学会

научится [完]

чему 或接不定式

~ русскому языку, ~ технике производства, ~
счёту, ~ рисованию, ~ химии

~ ездить на велосипеде, ~ петь, ~ говорить по-
русски, ~ кататься на коньках, ~ ходить

Век живи, век учись. (活到老, 学到老。)

Мы учимся русскому языку уже три года.
(我们学习俄语已经三年了。)

Мальчик скоро научился плавать. (小男孩很快就学
会了游泳。)

Я учусь в третьей группе второго класса в средней школе номер 7. (我在七中二年三班学习。)

учиться, заниматься, учить 的区别:

учиться 泛指在较长时间内(一般在学校)的学习过程, заниматься 指具体的学习活动,如读、写、记忆、背诵等。所以当表示某人在教室里学习时应说 занимается в классе; 当表示某人在某校学习时一般应用 учиться。

учить что 常指“诵记”或“做(某门课程的)作业”,如: учить стихотворение (уроки, химию) 等或泛指学习某门课程,如: учить историю (математику, географию, физику)。

3) снимать [未] 脱下,摘下(指身上穿戴的东西)

снять [完]

что

~ рубашку, ~ носки, ~ ботинки, ~ спецовку,
~ шляпу, ~ очки, ~ ручные часы

Мальчик снял рубашку, туфли и в одних трусах спустился к реке купаться. (小男孩脱下衬衫,鞋,只穿条裤衩下河洗澡去了。)

Гость снимает пальто, вешает на вешалку. (客人脱下大衣,把它挂在衣架上。)

Перед памятником павшим героям мы сняли шапку, постояли в молчании. (我们在烈士纪念碑前脱下帽子,静默了一会儿。)

4) раздеваться [未] (给自己)脱去衣服

раздеться [完]

где

～ в гардеробе, ～ в коридоре, ～ в комнате

Мальчик разделся и кинулся в воду. (小男孩脱下衣服就跳到水里。)

Моя младшая сестрёнка уже сама умеет одеваться и раздеваться. (我的妹妹已经会自己穿衣服和脱衣服。)

Не раздевайтесь, в этой комнате холодно. (别脱外衣, 这个房间冷。)

5) тепло [用作谓语] 暖和

状态词或称无人称谓语词, 是实词的一种, 表示状态, 不变格, 不变位, 在无人称句中作主要成分, 不从属说明任何词。тепло 表示自然状态, 这类词还有 морозно (严寒), холодно (寒冷), солнечно (阳光炫耀), ветрено (有风), сыро (潮湿) 等

Сегодня очень тепло. (今天很暖和。)

На улице солнечно и тепло. (街上阳光炫耀而且暖和。)

6) приятно [用作谓语] (感到)高兴, 令人惬意

是表示人(或动物)的心理与生理状态的无人称谓语副词。如: весело (愉快), досадно (烦恼), больно (疼痛), 感受这种状态的主体用第三格表示。

Среди вас мне очень приятно. (生活在你们中间我很快活。)

На вечере всем было приятно. (在晚会上大家都

愉快。)

7) бултых [用作谓语] 扑通一声(拟落水的声音)

这是直接反映音响的拟声词 (звукоподражательное слово), 不是名词, 归入感叹词。在句子中或独立使用, 不构成句子成分, 或和感叹词一样, 可起动词和名词作用, 在句中作谓语, 主语, 补语等。如:

Серёжа и бултых в реку. (谢廖扎扑通一声跳进河里。)(拟声词作谓语)。

Еду-еду в чистом поле. Колокольчик динь-динь-динь. (我乘车驰过空旷的田野, 车铃叮当响。)(拟声词作谓语)

Он пустил курок ... и раздалось оглушительное «Бу! Бу!» (他一扳枪机……响起了震耳的“砰! 砰!”声。)(拟声词名词化, 作主语)

Траа — траа — траа! Слышится впереди галоп белого жеребёнка. (“得, 得, 得!”前面响着白马驹急驰的蹄声。)(拟声词独立使用)

4. 课文参考译文

谢廖扎是怎样开始游泳的

离我们学校不远有一条河。我们这里夏天很暖和, 同学们几乎每天都去河里游泳。

今年我们这里来了一位新同学——谢廖扎。

有一次他问同学们:

——我和你们一起到河边去可以吗？我想学会游泳。

——当然可以，——同学们回答说。

谢廖扎和同学们来到河边。同学们脱了衣服、脱掉鞋就游起来了。谢廖扎也脱了衣服，可是仍旧坐在岸上，他害怕到河里去。

谢廖扎和同学们到河边去了好多次，不过他都没下到水里去。

可是有那么一次，同学们在河里游泳，谢廖扎却同往常一样坐在岸上。下起雨来了。

伊戈尔说：

——谢廖扎，到我们这里来，河里暖和，可舒服了。别害怕，勇敢点。

谢廖扎想了想，后来脱下衬衫、裤子、鞋、扑通一声就跳进河里。谢廖扎就是这样开始游泳的。

5. 练习参考答案

练习 5

- 1) 今年这个小男孩变化很大。
- 2) 晚上很多公共汽车停在这个车库里。
- 3) 大家立刻相信了这个男孩，把他的球还给他。
- 4) 我到图书馆去借这本书。
- 5) 离这个村镇不远有一个湖。

练习 8

1) Антон любит плавать в реке, а Серёжа плавать в море.

2) Ребята, смотрите, какой большой корабль плы-

вёт по морю.

3) Летом мальчики часто плавают здесь.

4) Скоро дождь, ребята, плывите к берегу!

练习 10

1) Перед сном мать помогала ребёнку раздеться.

2) Ему нравится ходить в светлой одежде.

3) Николай с трудом снял сапоги с ног.

4) Погода холодная. Мать надела на своего сына тёплую шапку.

练习 13

铁木儿坐在岸边，维克多·安得列耶维奇走到他跟前。

——你为什么不在海里游泳？——维克多·安得列耶维奇问他。

——我不会——铁木儿答道。

——不会什么？——维克多·安得列耶维奇没有懂。

——游泳。

——不可能！——他不相信。

——真的，不会！我住在北极圈以北地区，我们那里很冷，铁木儿解释说——所以我不会游泳。

——没关系，要知道海水是咸的，它会把人体浮起来，——维克多·安得列耶维奇说道。

——真的吗？

——当然，是真的！

于是他们一起走到水里。

铁木儿就是这样开始游泳的。

第 二 课

教 学 要 求

1. 复习名词复数第二、三、四、五、六格的变化和用法。
2. 学会本课生词，重点掌握：искать, испугаться, надпись, простить, грамотный, должен, уважать。
3. 熟读课文，能流利地回答练习 12 的问题。

参 考 资 料

1. 几个句子的说明

1) Ехали в автобусе ученицы с книгами.

с книгами 作 ученицы 的定语，意为“拿书的女学生”。

下一句 Сидели они на местах для детей. для детей 也是作 местах 的非一致定语。

ехать в автобусе 和 на автобусе 的区别在于：前者具体地表示在一辆公共汽车里，而 на автобусе 则强调是“搭、乘”公共汽车。如：От Пекина до Харбина я ехал на самолёте. (从北京到哈尔滨我是乘飞机去的。)

В одной машине с директором едут и учителя Ван и Ли. (与校长同车的还有王老师和李老师。)

2) На остановке «Парк» вошла в автобус старушка.

«Парк» 是 остановка 的同位语。一般表示省、县、海湾、码头、车站等名称时，都用第一格，不变格，不和被说明的名词一致。如：

в провинции Гуандун (在广东省), на станции Харьков (在哈尔科夫车站)

остановка 一般指公共汽车、有轨和无轨电车的沿途停车站。如：На конечной остановке я вышла из троллейбуса. (在终点站我从无轨电车上下来。)

Трамвай уже отошёл, на остановке ещё много людей. (电车已经开走，车站还有很多人。)

3) Ищет глазами свободное место, но не видит.

这句紧接前句而来，主语没出现。但从上文可以知道主语是 старушка。

глазами 是第五格，表示行为方式，回答 как? 的问题。如：Мы своими руками строим счастливую жизнь. (我们用自己的双手建设幸福的生活。)

4) Здесь и надпись есть. Вы что, неграмотная?

и 是加强语气词，用来增强 надпись 的表现力。вы что 和下句的 ты что 是同样结构。疑问代词 что 用作谓语，意思是“怎么?”，“怎样?”，“处于什么情态?”。如：

Что больной? (病人怎么样啊?)

Что твоя голова? (你的头怎样了?)

Вы что? (您怎么?)